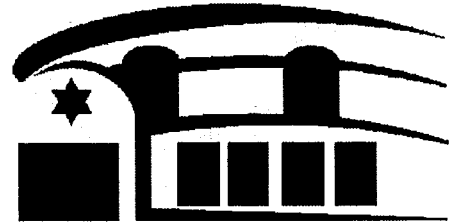

The
Dr. Yitzchak Belizon z"l
BEIS MEDRASH
OF BOCA RATON SYNAGOGUE

Men's Afternoon Kollel

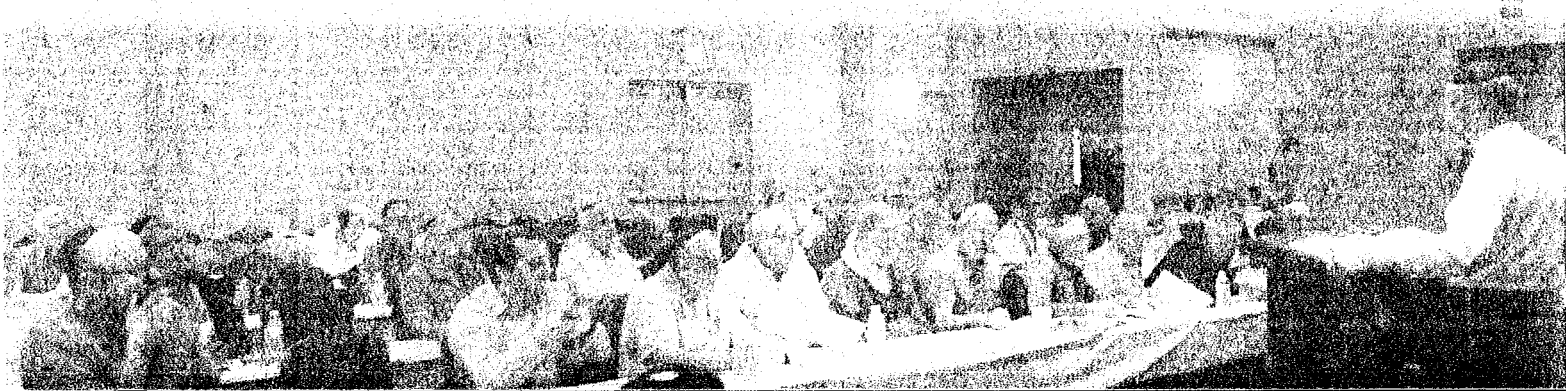
Sponsored by Frohlich Financial Group, LLC

PARSHAS BESHALACH-SHABBOS
SHIRAH- TU B'SHVAT GEMS 5780

Rabbi Ari Mirzoeff

This week's learning is sponsored by Phil Zimmerman

In memory of his wife Peggy Zimmerman - פיגא בת משה הכהן

For more information, or to sponsor a shiur, please contact the Rosh Beis Medrash,
Rabbi Simcha Shabtai, at rss@brsonline.org or 347.439.7031

מִן מַה יִּהְיֶה יְהוָה יִהְיֶה לְעַמּוּשׁוֹ וְיִסְקִין סִיָּח

11

מ ה ר י " ל בשלח ד י ס ק י ן ע ט

יוסף הצדיק שנעשו בניו לשני שבטים, אפרים ומנשה, וע"כ יוכל להיות מחלוקת ביניהם ח"ו שזה יאמר שזה יקח וזה יאמר שזה יקח, וזה אינו לכבודו של יוסף הצדיק, ע"כ הקדים משה ולקח הוא בעצמו את עצמות יוסף עמו, וזהו פירוש ההמשך וחמושים עלו כנ"ל, ע"כ ויקח משה, וק"ל. העתק מהרז"ו ז"ל.

בארעא דמצרים שלא רצו לצאת יחד עם משה שהיו שונאים לו ומבקשים את נפשו, כמבואר בדרשת חז"ל. והנה לכאורה יקשה כיון שלא רצו לצאת יחד עם בני ישראל למה לא מתו בג' ימי אפלה כשאר רשעי ישראל שלא רצו לצאת ומתו בימי החשך למצרים, כדאיתא במדרש פ' בא, חשך למה הביא עליהן וכו' לפי שהיו פושעים בישראל וכו' שלא היו רוצים לצאת אמר הקב"ה אם אביא עליהם מכה בפרהסיא יאמרו המצרים כשם שעבר עליו כך עבר עליהם, לכך מתו באפלה.

לא ימיש עמוד הענן יומם וגו'. פי' בעת שהי' העמוד הענן היה כן אבל באמת היו זמנים הרבה שלא הלך עמהם העמוד הענן כלל וכן מוכח ממקראות הרבה דוק ותשכח, ולפי דעת הראב"ע הי' מקדים ומאחר דוקא העמוד אש דעמוד הענן לא הי' אלא בזמן שהשמש על הארץ עיין בפ"י הראב"ע ז"ל וק"ל.

וּנְרָאָה לִישֵׁב עַפְ"י דבְּרֵי הַמִּדְבָּר פ' שמות דמשמע משם שדתן ואבירים היו בין השוטרים שמסרו עצמן על ישראל וסבלו מכות כדי להקל העבודה מעל בני ישראל, וכדאיתא שם בדברי ר' יוחנן על מה שאמרו למה הבאשתם את ריחנו כי מן המכות שהכו אותן המצרים הי' ריחן מבאישי. והשוטרים האחרים שמסרו עצמם על ישראל וסבלו מכות עליהם וכמ"ש ויוכו שוטרי בני ישראל, אלה זכו שיהי' רוח הקדש שורה עליהן, כמובא שם במדרש רבה. ודתן ואבירים שלא זכו למעלות רוח"ק מפני שהיו מחרפין ומגדפין בהצותם על ה' ועל משה, בכל זאת הזכות הזו על מה שהיו מוסרים נפשם וסבלו יסורי הגוף כדי להקל העבודה מבני ישראל הי' תולה להם שלא ימותו בג' ימי האפלה, כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה על הטוב שעשה, מי גר אתך עליך יפולוגי (ישעיה' נ"ד). ולא יכולין להשוות אותן להפושעים שבישראל שנזכרו שם שהי' להם פטרונין מן המצרים והי' להם במצרים עושר וגדולה ולא רצו לצאת

11

ממצרים, אלה מתו בג' ימי אפלה כי אלה לא השתתפו בצערן של ישראל ולא לקחו חלק בהעבודה הקשה, אבל דתן ואבירים שלא רצו לצאת יחד עם משה וישראל כמ"ש, ואישתיירו בארעא דמצרים לפי שעה, זכות המצוה תלה להם לעבור את הים.

ואפשר לומר שהאמירה של פרעה לדתן ואבירים הי' רק לתכלית שיעשו רצונו שילכו לפניו למחנה ישראל להסית אותו שישבו למצרים, ונראה שכן עשו וכמו שכתוב ויאמרו אל משה מה זאת עשית לנו וזאת היה ע"י הסתה של דתן ואבירים, וכדאיתא בשמות רבה על הפסוק והנה שני אנשים עברים נצים שהן הם דתן ואבירים שהמרו על הים בים סוף. וכן איתא שם במדרש תנחומא ע"ש והן הם שאמרו (במדבר י"ד) נתנה ראש ונשובה מצרים, כדאיתא. שם במד"ר וכו'. אבל רדיפת פרעה לישראל עשה רושם גדול עליהם שחזרו כולם בתשובה וכמבואר בדרשות חז"ל ופרעה הקריב, רדיפתו הקריב את לבבות בני ישראל לאביהם שבשמים וחזרו כולם בתשובה וגם דתן ואבירים היו בכלל השבים בתשובה שלמה לפי שעה וזכו לעבור את הים יחד עם כל ישראל וגם זכו לגלוי שכינה, כמ"ש ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל וכו'.

ויקח שש מאות רכב בחור. צריד להבין מהו הכונה בחור, ופי' רבינו ז"ל כי מתו כל המקנה במכת דבר וברד, אך כל אנשי המלוכה התחילו לקנות בהמות מובחרים ע"כ כתוב ויקח מלשון

קיחה, ואין קיחה אלא בכסף (קידושין ב') ועוד פי' דעיין רש"י ז"ל שפי' „משל מי היו מהירא את דבר ה'“, והיינו דמרע"ה אמר להם במכת ברד כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה וירד עליהם הברד ומתו, והם היו רוצים לנסות את משה רבינו ע"ה אם יהי אמת מה שאמר, ע"כ הניחו בשדה כל הבהמות הגרועות והמובחרים לקחו לביתם, ע"כ המובחרים היו מהירא את דבר ה' ועתה נתנו בהמות לרדוף אחרי ב"י, מכאן הי' ר"ש אומר כשר שבמצרים הרוג וגו' כדאיתא ברש"י. העתק מהרו"ו ז"ל.

כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראות עוד עד עולם. עיין בפירש"י, ופי' רבינו זצ"ל עפ"י מאי דאיתא במדרש דכל הגבורים אשר הי' ראוי להיות במצרים היו באותו הדור דוקא, ולא הי' עוד גבורים כמוהם וכדוגמתם, ע"ז אמר הכתוב כי אשר ראיתם את מצרים היום ר"ל גבורים כמוהם לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם.

עוד פי' כי אשר ראיתם את מצרים היום וגו', פי' דאם לא היו רודפים אחריכם עכשיו, הייתם סבורים תמיד כל הימים בכל יום שמא היום ירדפו אחריכם והייתם שרויים כל הימים תמיד בפחד ובהלה שירדפו אחריכם, אבל כעת שרדפו אחריכם ותראו את ישועת ה', אשר יעשה לכם היום זה יהי לתועלת לכם שתדעו שלא תוסיפו לראותם עוד עד עולם ואתם פטורים מהם לתמיד ודו"ק.

Rabbi Zelig Pliskin שליט"א - "Growth Through Torah"

When you feel elevated take some positive action. (3)

זה קלי ואנוהו. שמעו עמים ירגזון. (שמות ט"ו ב' י"ד)

"THIS IS MY G-D AND I WILL GLORIFY HIM." "NATIONS HEARD AND THEY TREMBLED." (Shmos 15:2,14)

The Sages said that even the maidservants witnessed at the crossing of the Red Sea a mystical vision greater than that witnessed by the prophet Yechezkail.

Rabbi Chayim Shmuelevitz commented on this that the maidservants remained maidservants and did not reach the level reached by Yechezkail. A person can experience the greatest experiences, but if it does not lead him to elevating his behavior, it is nothing.

Similarly, Rav Chayim said, we read in verse 14 how nations trembled when they heard about the splitting of the sea and the drowning of the Egyptians. But what happened to them? They just had a special feeling for a few moments and it did not lead to any major changes in their lives. That is the goal of mussar, that a person should internalize his insights and have them become a part of him in such a way that his whole behavior will be improved. Otherwise, a person can have a great awakening with many profound realizations but they will not last. There are many events in our lives when we are shaken and we think that we will never be the same. But after a very short time we revert to our old behavior. Whenever you do feel elevated because of a new awareness, make certain to take some positive action to ensure that you will not remain with just a vague feeling.

A Rabbi once asked the Chazon Ish about how to reach elevated spiritual levels. The Chazon Ish replied, "When you fulfill the Almighty's commandments as written in the Torah and with the details specified by the halachic authorities, that itself is the reaching of the elevated spiritual levels. Any attempt to attain

(3)

דהיינו אחר שנתקדשו ישראל ונדלו מן העמים אז שבי קשה מן הכל מפני ציטול התורה והמנחות אבל קודם לכן שבי יפה מן הכל ע"כ אמרו בתחילה טוב עבוד את מזריס ממותינו במדבר (כי אז שבי קיל ממיתה) אך אח"כ נתקדשו במרה בחק ומשפט ומן אז לא טוב הי' להם עבוד את מזריס כי אז שבי קשה מכולן, אך בר"ה בטלה עבודה מאבותינו בארץ מזריס (ר"ה ד' י' ע"ב) ואז ישבו על סיר הצער ואז טוב מותם ציד ה' ממיתת רעב במדבר לכן אמרו צרפידים להמית כל הקהל ברעב :

כ"י אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, נצטוו כאן על לאו דלא תוסיפון לשבז דרך הזה עוד ויש להקשות מה שייכות ללאו זה הכא, וי"ל דהנה י"ל למה סיבצ הקב"ה שיטבעו המזריס ציס סוף ולא הטביעום במזריס בנילוס מדה כנגד מדה וצמקום המשפט שם הרשע וע"י נילוס חטאו שזרקו צניהם ליאור ושם הי' ראוי לעוגשם, ונראה ליישב ע"פ מה דתנן הרואה מעצרות היס כריך לצרך צרוך שעשה נס לאבותינו בצמקום הזה (ברכות מחני' פ"ט) ורזון הש"י הי' שיהי' הנס בצמקום שיוכלו לישראל לצוא שם כדי שיעלה הנס לפניהם לזכרון צימים הצאים ויזכרו חסדי ה' אשר עשה נסים ונפלאות להם ויודו ויצרכו לה' על ככה ולארץ מזריס נוה הי' לא תוסיפון לשבז דרך הזה עוד ולא יוכלו לראות טביעתם בנילוס מקום שנעשה להם הנס שבקע להם את המים ולצרך על ככה לכן ענשם ציס סוף שהוא חוץ לארץ מזריס כי לשם מותרין צני"י לשבז ויכולין לצרך את ה' ולכן אמר להם ל"ת של שיבת מזריס, והנה ישראל חשבו אס תכלית ציאת ים סוף כדי לנער פרעה וחילו צו לשלם להם מדה במדה הלא ראוי הי' לטבעם בנילוס במזריס אלא חטאם גורם שירדפו מזריס אחריהם ושיגו אותם להשיצם למזריס וייראו מאוד ויצעקו צני"י אל ה' והשיצ להם משה על זה התיצבו וראו וכו' אשר יעשה לכם היום דעושה

*והנה מצרים נוסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני"י אל ה', י"ל כי צני ישראל יצאו מארץ מזריס ציד רמה צלי שום מורא ופחד כלל כאשר ראו אח"כ והנה מזריס נוסע אחריהם ופרעה הקריצ והצינו כי הי' להם לירא מיד צלאתם מארץ מזריס כי מזלייהו הי' להם לראות את אשר יצוא עליהם, וכמו שאמרו חכו"ל (מגילה ד' ג' ע"א) האי מאן דמיציעת אע"ג דליהו לא חזי מזליה חזי אלא צלתי ספק וודאי אין להם שום דציקות עוד למעלה שירגישו מקדם לכה"פ על פי מזלם לכן יראו מאד לנפשותם ויצעקו אל ה' וזה ופרעה הקריצ וישאו צני"י את עיניהם והנה מזריס נוסע אחריהם וייראו מאד על כי לא הרגישו זאת מקדם ויצעקו צני"י אל ה' וע"ז אמר להם משה ה' ילחם לכם כי צאמת לא הי' להם לירא מאז כי אינם צסקנת מלחמה עם מזריס כדי להפחד ממנו כי רק הי' ילחם לכם ואתם תחרישון :

*המבלי אין קברים במצרים, כפל לשון יש ונראה לפרש דלכאורה קשה איך אמרו שטוב להם יותר לעבוד מזריס ממותם במדבר הרי קיי"ל דשבי גרע ממיתה, וי"ל דהיינו ממיתה שזוכה אח"כ לקצורה אבל להיות כדומן על פני השדה זה גרע משבי (וכדאיתא צמכילתא אמרו מיתחינו צמדבר קשה לנו ממיתת אחינו צאפילה וכו' ואנחנו תהי' נצלתינו מושלכת לרחוב ציום ולקרח צלילה) וזה שהתרעמו המצלי אין קברים במזריס המצלי וכי אי אפשר להיות צלא קצורה במזריס לכן לקחתנו למות צמדבר להיות כדומן על פני השדה הלא גם היתה הרעה הזו יכולה לשלוט צהם במזריס וע"ז השיצ משה התיצבו וראו את ישועת ה' :

*כ"י טוב לנו עבוד את מצרים ממותינו במדבר, ולקמן אמרו מי יתן מותנו ציד ה' צשצתינו על סיר הצער וכו' הנה אחכו"ל פ"ה דצ"ב חרב קשה מדבר ורעב קשה מחרב, ושבי כולהו איתנהו ציה ושם ציארנו

5

במקום הפת, כמאחז"ל (ערובין כ"ו: רש"י ד"ה חוץ, ע"ש) דדעת האדם נמשך אחר פתו, היינו שמערבין דעתם ועושים כולם אגודה אחת לעשות רצונו בלב שלם, ועי"ז והי' משנה על אשר ילקטו יום יום, משנה הוא אותיות נשמה כמו"ש האר"י הק' על לחם משנה, ע"י הציטול והכנעה מעורר הנשמה והחיות וכה החכמה העליונה. וזה כמו"ש לעיל (פ' צא מאמר ה') על מאחז"ל במתניתין (שבת ל"ד.) ג' דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ע"ש עם חשיכה עשרתם ערבתם הדליקו את הנר, שיאמר האדם לעצמו צע"ש עם חשיכה, צעת שמתצונן תוקף חשכות ביתו שפגם במוחין ובמדות, וזה הוא הרמז עשרתם שמרומז לחכמה, שהיו"ד משם הוי' מרומז לחכמה, ענה אמונה לזה "ערבתם שיערב עצמו בתוך הכלל ישראל, ויזכה עי"ז לעורר חסדי ד' ממקור הרחמים מלעילא, וכמו"ש האר"י הק' עירו"צ צירוף ע"צ רי"ו, ואח"כ הדליקו את הנר, ע"י ציטול והכנעה תזכו שיאיר ד' עליכם מלך הנותן והמשפיע, המאיר לארץ למי שהוא בטל כארץ, והוא יאיר עליכם אור הק' צרום המעלות שתזכו להרגיש אור קדושת ש"ק, היינו הג' קשרים ג' יחודים יחוד הוי"ה אד' הוי"ה חלקי הוי"ה אהי' שעולים כמנין נר, ובאורו תראו אור:

ו**בדברינו** מוצן המנהג שנוהגין לתת חטין בשבת זה לפני הצפרים, וכ' ע"ז המג"א (ס' שכ"ד ס"ק ז') ואינו נכון שהרי אין מוונותן עליך, אך נודע דברי הזוה"ק (ח"א ל"א:) באתערותא דלתתא איתער עובדא מלעילא, היינו לגמול חסד חנם אף עם אותן הצע"ח שאין מוונתן עליך, וזה לעורר רחמים עלינו, אף שמלך הדין אין מוונותינו עליך שאין לנו כדאי אעפ"כ מגודל רחמין וחסדיך תתן לנו פרנסתינו:

[ד] **במד"ר** (כ"ב ד') ולמה צריכים לומר קריעת ים סוף באמת ויציב לפי

5

שכיון שקרע להם הים האמינו צו וצוכות האמונה וכו' לומר שירה וכו' לך צריכים להסמיך גאולה לתפילה כשם שהסמיכו שירה אחר אמונה וכשם שטהרו לבם כך צריך אדם לטהר לבו קודם שהתפלל, וכן איוב אמר (ט"ו, י"ז) על לא חמם בכפי ותפלתי זכה וכי יש תפלה עכורה אלא מי שידיו מלוכלכות בגזל תפלתי עכורה.

עב"ן דברי המדרש עפי"ד הזוה"ק (מ"ז: ת"ח) האי מלה דנפיק מפומא דצ"נ סלקא ואתער אתערותא לעילא אי לטב אי לציט וכו' ת"ח הכא כד אתקריב פרעה לאגחא קרבא צהו ציראל צההיא זמנא לא צעי קוב"ה דיתערין ישראל אתערותא לתתא כלל וכו' דהא אצבן אקדימו ואתערו אתערותא דא לעילא וכותא דלהון קאים קמי' ולא צעא קוב"ה דישראל יתערין לתתא כלל (דהא באתרא לעילא הו') הה"ד (י"ד, י"ד) ה' ילחם לכם ואתם תחרישון תחרישון ודאי ולא תתערין מלה דלא איצטרך לכו וכו', פי' דברי הזוה"ק עדה"כ (ירמי' צ', צ') זכרתי לך חסד נעוריך וגו' לכתך אחרי צמדצר בארץ לא זרועה, היינו אם יתעורר לאדם איזה התעוררות צחי' מיין נוקצין שמעורר צה חיצת הקודש מלעילא, צריך לידע ולהאמין כי הכל הוא כח השי"ת שחמיד שופע בתוכינו, ולא מכחו ועולם ידו, וכמוש"כ ע"ד הירושלמי (והוצא בתוס' שבת ל"א.) אמונת (ישעי' ל"ג, ו') זה סדר זרעים שמאמין צחי עולמים וזרע, היינו אחרי שזרע רואה צחוש כי פעולתו אפס בלתי השגחת הצוב"ה, כי כ"ז שהגרעין שלם כאשר זרעו לא יקבל כח העפר ולא יצמיח, וזאת אחרי שנקצו ונעשה כח היולי אז יוכל לחצר א"ע בכח העפר ויצמיח, כי כ"ז שהאדם מדמה בנפשו כחו ועולם ידו עשה הכל אין צו כח החיוני לצמות, ואחרי שנקצו אז יודע האדם כי כבר כלו כל הפעולות שלו אז הוא נומח, וכן כשהאדם רוצה לדבק עצמו צחצרו צריך לצטל א"ע לנגדו

כאין

האינאזר מין ירחמיאל ישאל צהין מאכב סגור צ"י

כאין וכאפ
צחצרו, וז
לידע האם
היא שלימי
ואיך יוכל
וזה כשאת
אתה חונן
להתפלל מ
ולבקש מי
בקריעת י
שהי' יודו
היום, כי
משוקעים
שאמר לה
כמו"ש ה
ישראל או
לך חסד
לא זרועה
כלל שום
הוא אתע
שמאמין
הזריעה
שטהרו ל
כשם שה
כשאתם י
כלל רק י
כל היום,
זכה, עפ
העוה"ז
שנא' (מ
אין פשנ
גזל הוא
הצוב"ה
כניס וא
וכמו"כ
שהכל ה

6

האמונה
גאולה
ה וכש
קודם
לא חמם
אלא מי
:
(: ת"ח
ואתער
ה הכא
בישראל
ישראל
אקדימו
ן קאים
לתת
; י"ד)
אי ולא
דברי
ך חסד
זרועה,
י"י מיין
, צריך
שתמיד
מוש"כ
אמונת
נולמים
ועולתו
ן שלם
זולת
י"א ע
בנפשו
החינוכי
ר כלו
האדם
לנגדו

כאין וכאפס ונפשו כעפר לכל ועי"ז יוכל לחבר
בחצירו, וזה אף שאדם זוכה להתעוררות צריך
לידע האמת שאיננו מכחו, שכ"ז שפעולת אדם
היא שלימה לא יוכל לנמוח כמו צחי זריעה,
ואיך יוכל עוד להתעורר בזה התעוררת דלעילא,
וזה כשאדם עומד להתפלל תפילה ראשונה היא
אתה חונן לאדם דעת, רבש"ע למדיני נא מה
להתפלל ממך, כי אין אתנו יודע עד מה להתפלל
ולבקש ממך, וזה הוא ענין האמונה, וכן הי'
בקריעת ים סוף דכתיב (י"ד, ל"א) ויאמינו בה'
שהי' יודעים שאין להם כלל רק חסד אל כל
היום, כי היו יודעים מנצם השפל שהיו צמארים
משוקעים צמ"ט שערי טומאה, ומה גם בקי"ס
שאמר להם הקב"ה (י"ד, י"ד) ואתם תחרישון,
כמו"ש הזה"ק הנ"ל לא בעי קוב"ה דיתערון
ישראל אתעדל"ת כלל, וז"ב הכתוב הנ"ל זכרתי
לך חסד נעוריך וגו' לכתך אחרי צמדבר צורך
לא זרועה, היינו שהי' יודעים שמאדם אין להם
כלל שום התעוררות צחי לא זרועה, כי הזריעה
הוא התעוררת דלתתא, וז"ב דברי ירושלמי הנ"ל
שמאמין צחי עולמים חורע, היינו שמאמין שאפי'
הזריעה הוא מחי עולמים. וז"ש המדרש כשם
שטהרו לצם כך צריך לטהר לצם לתפילה, היינו
כשם שהיו יודעים שהכל הוא מאת השי"ת, כן
כשאדם עומד להתפלל צריך לידע שמאדם אין לו
כלל רק הכל הוא כח השי"ת וחסד ד' החופף עליו
כל היום, וכן איוב אמר על לא חמם בפני ותפילתי
זכה, עפ"י מאחז"ל (ברכות ל"ה): כל הנהגה מן
העוה"ז בלא ברכה כאילו גזול להקב"ה וכןס"י
שנא' (משלי כ"ח, כ"ד) גזול אביו ואמו ואומר
אין פשע וגו' ואין אביו אלא הקב"ה, והיינו כי
גזל הוא מחקרן אמונה שאם הי' מאמין בהשגחת
הבוצ"ה כי הוא הון ומפרנס מקרני ראמים עד ביני
כנים ואין אדם נוגע בזמון לחצירו לא הי' גזול,
וכמו"כ הוא בעיני רוחניות ע"י חקרן אמונתו
שהכל הוא מהשי"ת עי"ז הוא נהנה בלא ברכה

תהלתו בתהלה שלו:

ו"ז"ש (ט"ז, ד') ויאמר ה' אל משה הנני
ממטיר לכם לחם מן השמים וגו' למען
אנסנו הילך בתורתי אם לא, כמאחז"ל (מד"ת
בשלה כ') לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, והיינו
שכאו"א מישראל דימה בנפשו שלומד ומקיים מצות
ד', והכל הוא מכחו ויגיעתו, וע"ז אמר להם
ד' הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, היינו
צלי פעולות צו"ד אף בלתי הזריעה, למען דעת
כל עמי הארץ כי הכל הוא מאתו ית"ש, וזהו
הרמז לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, שהיו
יודעים כי הכל הוא מאתו ית"ש ומכח הדעת
שחנן להם מאוצר מתנת חנם. וז"ש (פרישה
או"ח ס"א אות י"ד בשם ירוש' ברכות) לומר
בכל יום פ' המן וסגולה הוא לפרנסה, כי
במחשבתו שחשב ואומר כחי ועוצם ידי עשה לי חיל
הזה

6

ה'תש"ן ח' תמוז 2107 - ע"פ חז"ל וכו' הי"ד

7

תורת

פרשת בשלח

משה

ריא

א"ל'היים מדת הדין הי' בקושי' השעבוד תוקף הדין
ושד"י שנים בגלות בעלמא ומעתה אין לו לעזוזא שם
דין ודברים על ישראל והנה מיכאל לא היה יכול להשיב
זה כי לא נודע למלאכים מה שבלבות בני אדם ולא ידע
מתשבת אברהם לכן השיב הקב"ה אברהם אהבי גם
כשאמר אותו הדיבור הי' אהבי כי כוונתו לטובה
ודקדק עוד בשביל דיבור א' דייקא לא כמו שאתה
חושב ששביל ד' דברים נגזר עליו ענוי ת' שנה אלא
הכל דיבור א' והטעם הוא משום שברור לו שיעבוד
לצניו כנ"ל והושיעם ה' מידו ודו"ק :

*כ"י גאה גאה, בתרגום ארי מתגא' על גותניא, וי"ל
כי הקב"ה שוכן את דכא אצל הגאווה תועבת ה'
כל גבה לצ והקב"ה מגבי' עצמו ממנו (גמר' סוטה
דף ה' ע"א יעוין שם) ועי"ז ממילא יושפל המתגאה
והיינו דקאמר דאיתגא' על גותניא שהקב"ה מגביה
עצמו למעלה ממנו :

*זך אלי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו, בת"א ואצני
לי' מקדשא שהקב"ה אמר ועשו לי מקדש
ושכנתי בתוכם וזה בזמן שישראל עושין רצונו של
מקום משרה שכינתו בתוכינו אצל בזמן שאין עושין
רצונו של מקום הגם שכל זאת בשביל זכות וברית
אבותינו הקב"ה לא יעזוב אותנו אצל מגביה עצמו
ממנו כעין שאמרו (צמס' ר"ה צפ' ד') עשרה גליות
שגלתה השכינה ע"י חטאינו וכל שחטאו יותר הלכה
גולה אחר גולה רחוק רחוק ממנו ובאחרונה עלתה
למרום לרקיע והיינו דקאמר זה אלי ע"י מעשי
הטובים ואנוהו אבנה לי' מקדשא וישרה שכינתו
בתוכינו ככתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם אצל
ואלקי אבי אס אינו משגיח עלינו אלא בזכות אבותי
וכפירש"י לא אני תחלת הקדושה אלא מוחזקת
ועומדת לי מימי אבותי אז וארממנהו אני גורם
בחטאי שמגבי' עצמו לשמים :

7

זך אלי ואנוהו וכו', הענין יוצן צהצין תחלה
משאחזכ"ל שאין השם שלם ולא הכסא שלם
כזיכור כ"א צהכרת זרע עמלק כי ידוע צי"ה נור
עולמים העה"ז צ"ה ועוה"צ צ"י (בראשית צ' פסוק
ה' הוצא ברש"י שם) והכוונה צוה לפע"ד כי אחזכ"ל
שעוה"ז הוא נורת ה' פתוח לנפון שאם יבא א' ויאמר
אלהים אני אומרים לי סתום צד הנפוני וענין פתיחת
צד הה"א הוא כי כל העולמות הם כדוריים כידוע O
כזו, והארץ הלזו הוא רק כזו O ואינו עגול ממש צד
הנפון כ"א כתפוח לא קערורית כ"א גבנוגי והנה אס
תראה לרצעות העגול הזה ע"כ א"א לרצעותו כזה ח
דהריצות יותר על העגול ומאין יצוא ההוספה אך
אמנם באשר הגיהנם הוא למערצו של עולם וגן עדן
למזרחו כמבואר צ"צ פ"ד ע"א והחוטא מכין לעצמו
מקום צגיהנם משכן הקליפות וצבצו מחטאיו כאילו
עוקר המקום ומהפכו לזכות ונעשה ממנו ג"ע
וניתוסף עליו ונמצא שניתוסף על הג"ע שהוא צמזרח
העולם ונעשה מעיגולו רצועו ונחסר ממערצו העולם

מקום הגיהנם ונעשה ממנו נורת
דרום עולם
ריצוע ג"ע ה גיהנם חסר
נפון פתוח

ול'זך אמרו חז"ל שהה"א פתוחה מצדה לצעלי
תשובה כנ"ל זה נלע"ד צכונת דצרי חז"ל
וחדותם והנה העה"צ הנפון לצדיקים הוא ככדור עגול
ממש שאין טעם להיותו פתוח משום צד והיינו נורת
יו"ד כדור עגול והיינו עה"צ נצרא ציו"ד ועה"ז
צה"א :

ול'זך לעמיד לצוא כי ינער ה' הרשעים מן הארץ
ויגלה כבודו עלינו צמהרה, יהי' מסלה לשאר
עמו להיות עולים ויורדים כאשר חלם יעקב אצניו ע"ה
הפולס האלוקה שעליה ישוטטו הרעיונים לעלות הר
ה' ולקום צמקום קדשו ובה ירדו מלאכי ה' כעת יאמר

הזמן הרב משה ואלהם כן עבדו

8

אמונת בשלח עתיד רכה

מחיתום הרי סף להם חיות רפוא לישראל, ים מתיים, וע"י ו חכז"ל מכאן נעשה ההיפך תה רבה שוהן היא בבחינת שכי בירושלמי ש פסול משום גד איש ישראל ו:מר עמו הלל, שירה יחד עם ומחתם לפני ד' בש ומת נפסל ושמחה שהיא נורה שהיא ג"כ צריכה להיות בדברי תלמוד בה חיות והיא סנהדרין ק: על ולחזן. ורמוז ה בלא שמחה ש דברי תורה ומכל תיבה ורדו לשם יתוד. בין שפתים ישראל לנשקם אג אשר לא שם ק, כי לא היתה פה, ותורה כוז

והחת"ס כתב לתרץ, מה שעמדנו לעיל דמה שייך לומר לישראל בעת צרתם את הלאו של לא תוסיפו, וז"ל בתורת משה שם, דהנה י"ל למה סבב הקב"ה שיטבעו המצריים בים סוף ולא הטביעם במצרים בנילוס מדה כנגד מדה ובמקום המשפט שם הרשע, וע"י נילוס חטאו שזרקו בניהם ליאור ושם היה כראוי לענשם. ונראה ליישב על פי מה דתנן הרואה מעברות הירדן צריך לברך ברוך שעשה נס לאבותינו במקום הזה (ברכות מתנ"י פ"ט), ורצון הש"י היה שיהיה הנס במקום שיוכלו ישראל לבוא שם כדי שיעלה הנס לפנייהם לזכרון בימים הבאים ויכירו חסדי ד' אשר עשה נסים ונפלאות להם ויודו ויברכו לד' על ככה. ולארץ מצרים צוה ד' לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד, ולא יוכלו לראות טביעתם בנילוס מקום שנעשה להם הנס שבקע להם את המים ולברך על ככה, ולכן ענשם בים סוף שהוא חוץ לארץ מצרים כי לשם מותרין בני ישראל לשוב ויכולין לברך את ד', ולכן אמר להם ל"ת של שיבת מצרים. והנה ישראל חשבו אם תכלית כ"את ים סוף כדי לנער פרעה וחילו בו לשלם להם מדה כמדה הלא ראוי היה לטבעם בנילוס במצרים אלא חטאם גורם שירדפו מצרים אחרי' וישגו אותם להשיבם למצרים וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ד', והשיב להם משה ע"י התיצבו וראו וכו' אשר יעשה לכם היום, דעושה השי"ת לכם היום לאחר שיצאתם מגבול מצרים כי כאשר ראתם את מצרים היום לא תוסיפו, אין אתם רשאים לראותם עד עולם וד' ילחם לכם ואתם תחרישון בתמי' פי' תחרישון מלברך ולהודות לד' וזה אינו נכון, רק תברכו ותספרו נפלאותיו ותודו לד' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ותברכו על ישועת ד' תמיד. עכ"ל.ק.

האור, או באמצע התפלה או עכ"פ בסופה, והצלחתו של בר ישראל היא שזוכה להודות להשי"ת והקב"ה עושה עמנו ניסים ונפלאות בכל יום תמיד כדי שנוכל להודות לו, והראשונים פירשו מה שאנו אומרים על שאנו מודים לך ברוך א' ההודאות, שע"ז גופא שאנו זוכים להודות להקב"ה על זה אנו מברכים.

ובהגיע ט"ו בשבט, האילנות אשר היו כמתים בזמן החורף והי' מכוסים בתכריכים לבנים, עתה הם קמים לתחי' והשרף עולה כאילן ומחדשים חיותם ורעננותם, ואז אנו לוקחים הפירות הם דוגמא לאדם שהוא עץ השדה, ולכלל ישראל אשר הם כרמו של הקב"ה ונטעי שעשועיו, ומברכים עליהם כפה"ע ואח"כ מברכים שהחינו, שמודים להשי"ת על חיותם של כלל ישראל, אשר בט"ו בשבט כבר מתחילים השלשים יום לפני פורים ובפורים מתחילים הלי' יום לפני הפסח, ואז מתחילים ימי ההכנה למ"ת אשר אז שמעו העם קול אלוקים מדבר מתוך האש ויחי, ואמר הרה"ק מצאנו ז"ל שמט"ו בשבט עד שבועות אין עוברים ב' שבועות בלא יו"ט וזהו ההכנה של שבת שירה לפני ט"ו בשבט, שמתנערים ישראל מהעפרורית ומתעוררים בחיות ושמחה לשיר ולזמר להשי"ת.

ויעזור השי"ת שזוכה בימים המאירים האלה לתקן כל המוטל עלינו בימי השוכביים, ויטע הקב"ה את נטעיו בהר נחלתו כמ"ש תביאמו ותטעמו בהר נחלתך בכ"א.

"אז ישיר משה ובני ישראל וגו'". אמרו בזה"ק פרשה זו (דף נד:). שכל מי שאומר שירה בעוה"ז זוכה לאמרה לעוה"ב. ובשירה זו נכלל כל העבר וההווה והעתיד. וברש"י כתב מכאן לתה"מ מן התורה. ואם ילפינן מהכא לתה"מ, הרי שכאן מושרש הכת של תה"מ.

ומזה הטעם חל ט"ו בשבט בשבוע של פ' בשלח, כי אז ט"ו בשבט הוא גם ענין של תה"מ, כי אז

והשירה יש בה צורך לנשמה הישראלית בדוגמת הגוף שלצורך קיומו, נצרך הוא למאכל ומשחה, כמו"כ הנשמה נצרכת למזונה שהיא ההודאה והשירה והתפלה לד', ומאלו הדברים היא מתענגת, ומי שעדיין לא אבד הרגש נשמתו ולא נפסק ממנו הקשר לנשמתו ע"י עונותיו יכול הוא להרגיש בתענוג הנשמה, ואם אינו מרגיש צריך להתייגע בתפילתו ברוב יגיעה, ואז מוכטח הוא שיבוא עייז לידי הרגש

8

גוונא
דילה
בני נ
הכי, נ
קדישו
נרמור
יתירד
שכתו
המל"ן
להגבי
מלכי"
והנה
שנתגו
דילה
בחודג
אדם),
הנוסף
צ"ה)
השמי

וזהו דבר המתקיים, הכן), והלל קרבו לההוא גר,
כי הלל מסטרא דחסד אהבה (והר שם) הנה למדו ענין
אהבה (שבת שם) דעלך סני וכו' הוא מצות (ויקרא יס יח)
ואהבת לרעך כמוך וכו', עיין שם במאמר הנ"ל ותבין,
כי נלאיתי לכפול הדברים באריכות, והנה חידוש
הלכנה בחדשה נקודה, ומוספת במדריגה יום אחר
יום עד שתעמוד על מילואה כמ"ו, הנה ענין החידוש
מהתחלת החודש ומוספת בכל יום הוא דמיון התורה,
שהאדם מעצמו יוסיף בכל יום יותר שכל מושכל, עד
יוציא מכה אל הפועל מה שהוא בכח שכל נשמתו,
ומילוי הלכנה הוא דמיון התורה שהאדם מתכוונן עד
אשר לא יצא לאויר העולם שמלמדין אותו כל התורה
כולה (נה ל:), עיין שם במאמר הנ"ל ענין תורת חסד
ותורה מפי הגבורה, עיין מה שכתבתי לעיל (במאמר
א') בענין מזל דלי שהוא מזלן של ישראל, והוא
משועבד למים זו תורה, על כן הוא ראש השנה
לאילנות (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה, ומעתה
תשכיל, באחד בשבט הוא כדברי בית שמאי שהם
מסטרא דגבורות, ובמ"ו בו הוא דברי בית הלל שהם
מסטרא דחסד אהבה, על כן אמר כדברי בכ"ף, הכן
הרמיות הללו.

עולה השרף באילנות (נשיי ריה יד סועיב דיה הואיל), והוא
כפי הזכות של כל אחד מישראל, הנה מה טוב ומה
נעים שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה,
שיזדמן לו הש"י לעת המצטרך את הפרי עץ הדר,
והנה תפלתו תעשה פירות, וזהו שרמו התנא באומרו
לשון יחיד לאיל"ן, להורות על האילן המיוחד המכואר
בתורה למצוה.

ג) עיין מה שכתבתי במאמר חדשי תמוז ואב, מאמר
ד) בתולה במחול (סימן ב' ג') ותבין ענין מ"ו
בשבט, וכאשר תתכוונן שם תבין גם כן טעם למה
אמר התנא בלשון יחיד איל"ן בנימטרי"א הוי"ה
אדנ"י יחודא שלימ.

ד) תשכיל ותתכוונן במאמרי חדש סיון (מאמר א'
סימן ו' ז') בענין (שבת לא.) ההוא גר שבא
לשמאי (שהוא מסטרא דגבורה ויראה (וחיג רמח).
ואמר למדני כל התורה כולה על רגל אחד, דחפו
באמת הכנין שבידו, (אצל שמאי שהיה מסטרא
דגבורה ויראה היה בידו אמת הכנין, דהבנאי מתחילתו
מצייר כל הכנין כולו כאחד במחשבתו וזה אינו דבר
המתקיים, ואחר כך בונה על ידי צמצומים שונים
באמת הכנין, היום כך ולמחר כך עד שנגמר הכנין

ד) בנ
כ"ה נ
נראה
התחי
מסודר
נגלים

ה) זה

מפני ו
לה מן
פתחה
עד כו
הקדוש
דבכל
חיותו
וכשמנ
תנועה

מאמרי חדש אדר

מאמר א

מהות החודש

בו ידובר מענין מהות החודש, וצירוף השם הנכבד המאיר בו ומזלו,
וענינים המבוארים בספר יצירה.

א) צירוף שם הנכבד המאיר בחודש הזה להי"ן,
ויוצא מפסק מסופי תיבות (בראשית מט יא)
עירה ולשורקה בני אתונל (משנת חסידים אדר א א), ואי"ה
ידובר בזה כמה ענינים כיד ה' הטובה עלינו.
ב) בספר יצירה (פיה) המליך אות ק' בשחוק וקשר
לו כתר וכו', וצר בו דגים בעולם, ואדר
בשנה, וטחול בנפש זכר ונקבה, עד כאן, הנה (יצירה)

א) אות ה', בו צר היוצר בראשית חודש ניסן, והנה
כל האותיות שבאל"ף בי"ת הם גולם אחד, חוץ אות
ה' ואות ק', שהם בחדשי אדר ניסן, הם חדשי הנסים
נסתרים וגלויים, ויתכאר אי"ה.
ג) בזהר תרומה (דף קמ"ח ע"ב) אשת חיל ההוא
רשימו ואת דיליה הוא אות ה' והכי איתחזי
לה, אשת זנונים ההוא רשימא ואת דילה איהו כההוא
גוונא